

Pedagógusnap

Az egyetemi oktatókat köszöntöttük június 4-én délután a tanácsteremben a pedagógusnap alkalmából. Dr. Csáki Csaba az ipari kar dékánja mondott rövid ünnepi beszédet, majd kitüntetések átadására került sor. „Kiváló Munkáért” kitüntetést 19-en kaptak, „Ministeri dicséret” kitüntetésben 9-en részesültek. Nyugdíjba vonulásuk alkal-

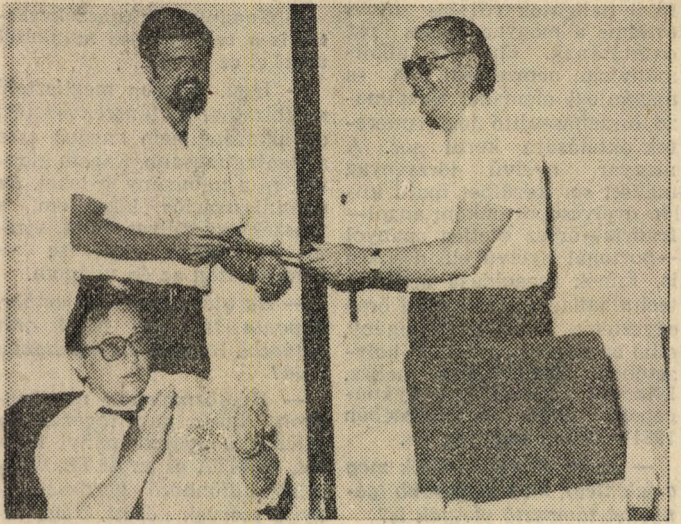
mából Palásti Sándorné docens, a „Munka Erdemrend” ezüst fokozatát, dr. Balázs Béla docens, a „Munka Erdemrend” bronz fokozatát kapta. A kitüntetések átadására Ernő rektor adta át.

Az ünnepségen jelentették be, hogy dr. Tóth Tamás székvezető docens, és dr. Szegvári Iván adjunktus a külkereskedelmi minisztertől, dr. Polgár Sándor docens és Tóth András adjunktus a SZÖVOSZ-tól „Kiváló Munkáért” kitüntetést kapott.

A pedagógusnap alkalmával a KISZ KB Bihari Pétert (a Társadalomelméleti Kollégium igazgatóját) Aranykoszorus KISZ-jelvényvel tüntette ki.

Kitüntetések adott át a szakszervezeti bizottság is a pedagógusnap alkalmából. A szakszervezeti munkáért kitüntető jelvény arany fokozatát dr. Tóth Ferenc, ezüst fokozatát Karbuczky Károlyné kapta. Szakszervezeti munkáért kitüntető oklevelet kapott Molnár Judit és plakettel tüntették ki Banka Tibort.

A kitüntetésekhez gratulálunk!

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

XXIV. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM

ÁRA: 1,40 FORINT

1982. JÚNIUS 10.

Az új tanév időbeosztása

Az 1982/83-as tanév I. féléve tanérvnyitó ünnepsége szeptember 13-án, délelőtti 10 órakor lesz.

Az I. évfolyam számára bevezető tájékoztató lesz a nappali tagozat számára szeptember 8-9-én.

Beiratkozás nappali tagozaton: I. évfolyam szeptember 9-10.; II. évfolyam szeptember 13.; III-IV-V. évfolyam szeptember 14-16. Esti-levelező tagozat I. évfolyam szeptember 13.; II., V. évfolyam szeptember 14-16.

A szorgalmi időszak: nappali tagozaton I-II-III-IV. évfolyamon szeptember 13-tól december 17-ig tart.

Őszig a helyzet változatlan

Perceken belül itthagyjuk az egyetemet (akad, aki már meg is tette), és csak ősszel látjuk viszont. Jó lenne tudni, hogy mire számíthatunk, hányféle meglepetést tartogat ez a vizsgalátás: mi költözik-el addigra mostani helyéről? — Semmi — felel kérdé-

sünkre tömören Dobrovits Iván rektorhelyettes. — A mai állapotokhoz képest szeptemberben senkit sem érhet majd meglepetés: egyedül a technológia tanszék költözése várható, de az is a nyár legvégén, ősz elején — pontos dátum még itt sincs. Rajtuk kívül nyáron csak a sokszorosító (házi nyomda) és a jegyzetellátó talál majd új otthonra a Zsil utcában. Egyébként minden marad a régiben. Ami persze nem jelent téltelenséget: a mai ismeretek szerint augusztus 31-ig megtörténik a könyvtári kiszolgáló adminisztrációs rész műszaki átadása is. Maga a könyvtár azonban — a korábbi terveknek megfelelően — csak október közepén fog költözni (ha minden rendben halad! Eddig nincs lemaradás.). Ahogy erről már korábban is szó esett, amíg a könyvtár nem mozdul, addig minden más is marad a helyén. Ami a kicsit távolabbi (de még „belátható”) jövőben várható: év végére az MSZI, a számvitel tanszék és a statisztika tanszék költözése.

Még egy — számunkra kulcsfontosságú — dolog történik majd a nyár során: a műszaki egyetem kiköltözik a Kinyi utcai épületből. Ősztl tehát már miénk a „vár” — de a helyzet a régi épületben ettől még változatlan lesz.

—fóris

Hosszú forró szigorlat

TIZENHÁRMAN szigorlatoltak politikai gazdaságtanból június 3-án, a II. emelet egy átlagosan romos tanszéki helyiségében. A vizsgázók vegyes csoportja tett kísérletet a pg-tanulmányai befejezésére: volt közöttük nappalis, estis és estisből lett nappalis, fiúk és lányok vegyesen, öltönyben és pólóban, magabiztosan és sápadtan, végül egy mongol hallgató is megjelent. A diákok tudását átlagosan 20 percig vizsgálta a Kocsis Károly —Reszegi László páros, amely kiszórt végül három jelest, két-két négyest és középezt, ugyanennyi elégségest, és emellett négyen meg is buktak. A nap vizsgátlaga itt 2,84 volt.

A válság témakörével bírkózik egy fiú, amikor érkezem. A bőséges, türelmes kérdések ellenére sem sikerül megfelelően kifejtjenie a problémát. Második tétele az érdek a kapitalizmusban és a szocializmusban. Meggyőzőnek ebből a témából sem tűnik a tudása, így a jegyek megtárgyalásakor elégtelen és egs közül hosszasan vita után elégtelent ír

ta után ugyan, de a jeles mellett döntenek. Öröme az eredményhirdetésen túlradó. **EGY ESTIS** hallgatónő következik utána. Bizonytalan tudása, akadozó mondatformálása, hiányos tételvázlata erős kontrasztja az előző felelőnek. Az előző hallgató tegeződött a vizsgázatókkal, ő tanár urazza a nála jóval fiatalabb oktatókat. Összehasonlítva a legelső felelővel, figyelembe véve, hogy estis hallgató, végül elégségre értékeli feleletét. Ugy látom az eredményhirdetésnél, inkább rosszabbat várt, mint jobbat. Mindkét vizsgázatonál mindkét tételéből volt elégtelen a következő estis, pénzügyes hallgató. Halálisan ideges, alig irt vázlatot, feleletében több az izé, mint a befejezett mondat. Fel is adja, s bár kérdezik még, de hiába. A következő felelő az első tíz percben szinte akármít mondhat, már folyamatos beszéde is felüldes az előzőek után. Meg is érzi ezt a vizsgázó, magabiztosabb lesz, kitért tesz a húszas évek közgazdasági vi-táira, a magyar mechanizmus történetére, de kénytelen aztán az eredeti kérdéseire is választ adni. (Pedig már azt hittem, ezt szerencsésen kikerültem — árulja el magát.) A nem egyértelműen megválaszolható kérdéseknél óvatos, ezt meg is magyarázza: „én nem foglalkozom ezzel tudományosan, ezért egyszerűbbnek látom a dolgokat”. Abban, hogy jelest kap végül, szerepe van meggyerű stílusának és az előző gyenge felelőnek is.

A profit témakörét húzta a következő külkeres fiú. De már a profit és az értéktöbblet definíciójánál problémái támadnak. Láthatóan nincs tnyére, hogy mindjárt a felelet elején kérdéseket kap, aztán erősen hiányos kifejtése végén még jó néhány kérdést hivatkozás nélkül. Hosszas vita után elégtelen kerül az indexébe. Aki a profitot nem tudja az értéktöbblettől megkülönböztetni, azt nem lehet átengedni — indokolják a vizsgázatók.

A hőségek közben elviselhető lenné. Egy végül közepesre értékelt növekedéstémát követően születik meg a nap egyik négyes felelete.

Másodéves korban már művészet a gazdasági mechanizmusról annyira semmit nem tudni, mint ahogy erre itt sor kerül. Se az elemeit, se a definícióját, se a magyar mechanizmus szakaszait nem sikerül összeszednie az újabb felelőnek. A segítő kérdések is jó részt megválaszó tlanok maradnak. A vizsgázó érzi is nehézhelyzetét, inkább feladom — mondja, de tovább kérdezik, hátja. Hát nem. Mérélegés után, de elégtelent kap a felelet.

Az aranypénzrendszer megszűnése, a nemzetközi pénzügyi rendszer — az egyik legnehezebb tétel — jut egy szóke srácnak. Küzd vele emberül, bele is izzad, látom rajta, rossz előérzetei vannak. Végül összehoz egy kettesre való, mázsás kő esik le a szívéből az eredményhirdetésnél, azt hiszem, nem bízott benne, hogy átmeny.

HÁROM LÁNY marad a végére. Tünde mindenben nagyon jó, amit meg lehetett tanulni, föl lehet sorolni, emlékezetből le lehet vezetni. Bátorlalanul válaszol azonban azokra a kérdésekre, amelyek az ő véleményét firtatják mondjuk a társadalmi formációk szocializmus utáni fejlődéséről. Négyest kap végül. Hármásra számítottam — mondja.

Márta mindent megmond, nyugodtan, logikusan válaszol, jogos a jeles. Egy mongol kislány marad a végére. A vázlatát viszo, világ jó, nemigen kérdeznak tőle, a magyarokkal nem hasonlítják össze, kínálkozik a közepes.

A vizsga és az eredményhirdetés végével még megbeszéljük a vizsgázatókkal a tö.ténteket.

mg

És te hová mész dolgozni?

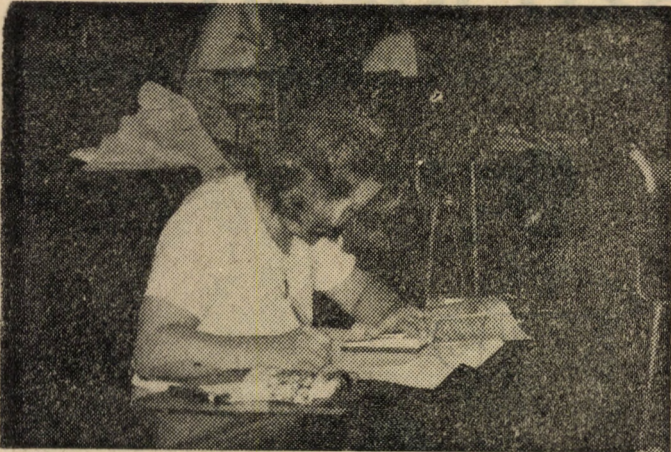
— X. vállalathoz.
— Miért éppen oda, nem lehet nagy ügy.
— Nem, de a társadalmi ösztöndíj...
— Havi 300 forintjával négy évre, úgy kb. 10-12 ezer lehet...
— No, no. A pesti gyár vidéki telephelye fizette nekem, mint pestinek. Ez a kis trükk havi 400 pluszt jelentett. Most meg azt, hogy 28 ezer a summa.
— Szóval ennyiért már eladja magát az ember...
— Nem szükségképpen. Nekem is megvan a pénz mind egy szális ifjúsági betétben, akár vissza is fizethetném.

— Hát akkor?
— Minek? Máshol sem lenne fényesebb a jövő...
— Hallottad B. esetét?
— Biztos nem.
— Hát hogy nem helyezkedik el, hogy nem lesz belőle közgazdász, egyelőre legalábbis nem.
— Hanem? Már évek óta jár Szeged mellé Górszácukor-majorpusztára régészkedni, és nemrég találtak valami őmberi maradványokat. Most kezdődik a leletek összerakása, restaurálása, ezt fogja csinálni.
— De hogyan, odaköltözik, meg minden?

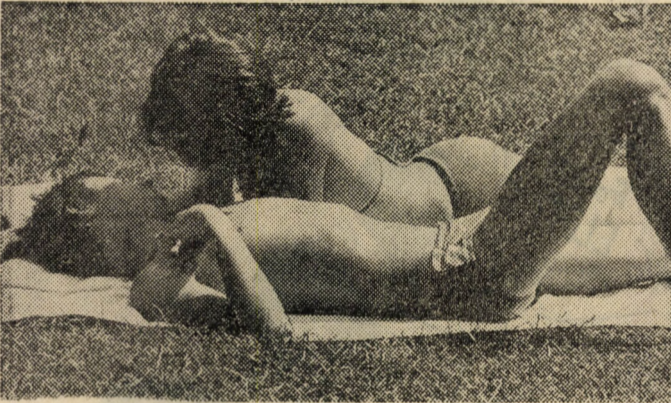
— Persze Szegedre. Talán köt szerződést a helyi múzeummal, vagy szellemi szabadfoglalkozású lesz.
— Meg lehet ebből élni szerinted?
— Egy darabig biztos. De van egy másik rögeszméje is. Az, hogy jätéktervező és -készítő iparművészek menedzsere legyen. Kell hozzá még pénz, aztán belevág.
★
E. egy intézetbe megy. Pedig már letett róla, hogy felveszik. Egy tanára ajánlotta a munkahelyet, telefonszámot is adott, hogy kit kell keresnie. Lezajlott a hosz-

szas ismerkedő beszélgetés, mindenről szó esett. Hetente háromszor kell bejárni, az első három évben nyelvvizsgák letételét és a doktori cím megszerzését várják — mondta az igazgató. Aztán gyorsan hoztátette, hogy van még jelentkező döven, és ő egy státuszt kíván betölteni, esetleg, ha nagyon tehetséges jelentkezőkre bukkan, kettőt is felvesz. Hettek teltek el, s a válasz nem jött. Csak annyit lehetett megtudni, hogy egy évfolyamtársa. T. is oda jelentkezett, és T. haver ugyan, de ebben az (Folytatás az 5. oldalon.)

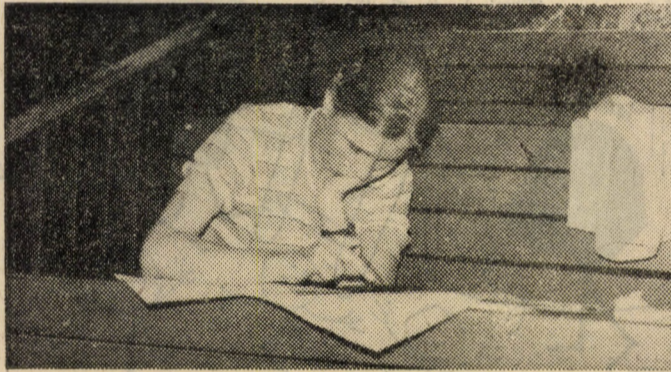
Még tart...

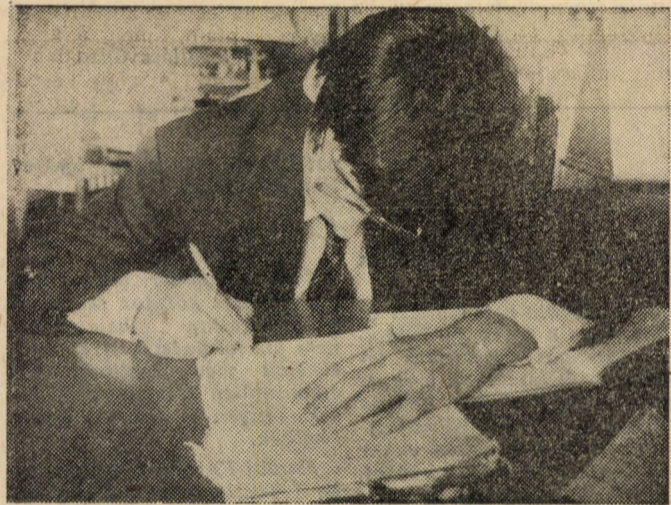
Neked még van türelmed tanulni?

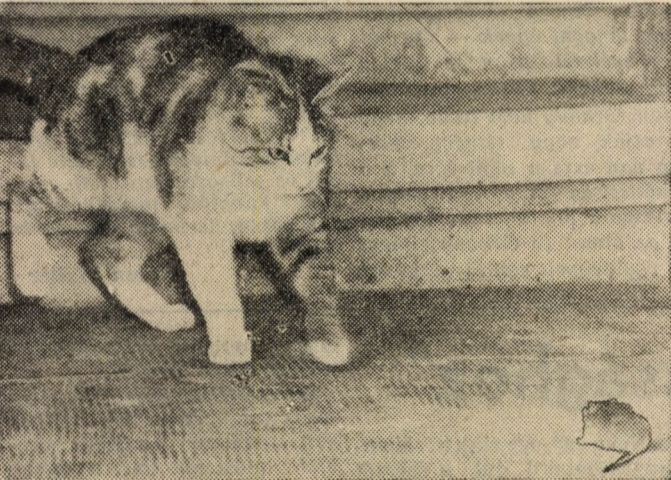
Vegyük már egy gyakorlati tételt!

Ahogy kívülről látszik...

(...)

...s ahogy a vizsgázó érzi

Végre kifújhatjuk magunkat

A számviteli tanszék beszámoltatása az ipari kar tanácsülésén

Az ipari kari tanács 1981-82. évi munkaterve alapján április 29-én került sor a számviteli tanszék munkájának és fejlesztési elképzeléseinek a megvitatására a kari tanácsülésen. A tanszék a kari tanács számára 27 oldalas beszámolót készített, amelyben részletesen foglalkozott:

- az oktatás és tananyag-ellátás
- a nevelőmunka
- a tudományművelés és tudományos munka, valamint
- a létszámhelyzet és a munkafeltételek kérdéseivel.

A tanszék beszámolójában egyrészt kitért az elmúlt évtizedben végzett munkájának értékelésére, másrészt a következő évtizedben megvalósítandó fejlesztési elképzelésekre. A múlt értékelését a tanszék oktatási és kutatási célkitűzéseit figyelembe véve végezte el, és mélyreható elemző munka alapján tárta fel azokat a tényezőket, amelyek akadályozták az oktatás munkájának teljes körű kibontakoztatását.

A tanszék munkáját kedvezőtlenül befolyásolta az 1976-ban kialakított számviteli képzés rendszere. A könyvviteltan oktatásának bevezetése nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, ugyanakkor megbolygatta a korábbi tárgyszerkezetét, s mintegy 20%-os óraszámcsökkenést idézett elő.

Ilyen körülmények között a gimnáziumi végzettséggel rendelkező hallgatók előképzettségének hiányát a tanszék a legnagyobb erőfeszítések árán sem volt képes egyértelműen felszámolni, ami a továbblépéseknél erősen hátráltatta az oktató munkát. Ezzel egy időben jelentkezett a blokkoktatás bevezetésének kedvezőtlen hatása, amely a tanszéki erők szétforgácsolásához vezetett. Mindezek hatására a tanszéknek nem volt ideje és ereje elvégezni azt a koordinációs munkát, amit az ismeret-

anyag átalakítása igényelt volna.

Az egyetemi döntés megszüntette az Ügyvitelszervezés és gépesítés c. tárgy önálló oktatását, amelynek ismeretanyagát a számviteli alaptárgyakba kellett beépíteni. A tanszék ez irányú lépései, tárgyi eszközök (gépek) hiánya és a csökkentett óraszám miatt nem vezettek el a kívánt eredményhez.

1980-tól kezdődően a tanszék feladatai tovább növekedtek azzal, hogy központi határozatok alapján kötelező jelleggel be kell vezetni az ellenőrzés oktatását. A tanszék még 1979-ben megkezdte az oktatómunka megalapozását célzó kutatásokat, és az oktatás megkezdésére és fejlesztésére vonatkozó tervét az állami vezetés elé terjesztette. A terv jóváhagyása alapján már 1980-ban megkezdődött fakultatív jelleggel — a 2 félévben heti 2 órási időkeretben — az ellenőrzés oktatása.

A tanszék a változtatást figyelembe véve, oktatási célkitűzéseinek elérését akkor látja biztosítottak, ha az alapoktatás céljára rendelkezésre álló időt 1 félév heti 1+2 órával megnövelnék. Ez esetben tárgyszerkezetét az ipar, pénzügy, agrár, közlekedés és áruforgalmi szakon a következő képet mutatná:

Könyvviteltan	1+3
Szakkönyvviteltan	1+2
Mérleg- és gazdasági tevékenység elemzés	1+2
Gazdasági és pénzügyi ellenőrzés	1+2

Az áttéréssel egy időben — aminek időszükségletét 2 évben határozták meg — a tanszéki erők koncentrációja érdekében kivonulnának a blokkképzésből, és az alapoktatás elmélyítését a postgraduális képzés során a gazdasági ellenőrző szakon valósítanák meg.

A gimnazista végzettségű hallgatók előképzettségének felszámolására a tanszék két

lehetőséget lát. Az első változat szerint olyan jegyzetet és példatárat bocsátana ki, amelyekből tanári segédlet nélkül is elsajátíthatók lennének a könyvviteli alapismeretek. Ebből a hallgatók a tanév (3. félév) megkezdése előtt vizsgáznának. A második változat szerint a tanszék már a 2. félévben meghirdetné a Könyvviteli alapismeretek tárgyat fakultatív jelleggel heti 2 órában, és a tárgyat felvevő hallgatók munkáját a félév végén gyakorlati jeggyel zárná. Azok a hallgatók, akik nem veszik fel a tárgyat, az első változat szerint kezdenék a könyvviteli ismeretanyag elsajátítását.

A tanszék beszámolójában hasonló részletességgel vizsgálja a tervezési, tanári „A” külgazdasági és tanári „B” szakos hallgatók oktatásával kapcsolatos problémákat, és vázolja fejlesztési elképzeléseit.

A kari tanács vitauülésén lényegében egyetértett és elfogadta a tanszéki beszámolót. A hozzászólások kritikus hangvételű, alapos, elmélyült munkaként értékelték a beszámolókat a múlttal kapcsolatos részét, és jól összehangolt tervként jellemezték a jövőre vonatkozó elképzeléseket. Felhívták a tanszék figyelmét, hogy a megvalósítás során különös gondot kell fordítani a munkák súlyozására, tekintettel arra, hogy a terv legalább egy évtized munkáját foglalja magába.

Néhány kérdés kapcsán vita bontakozott ki a tanácsülésen. Így többek között:

- a gimnazista végzettségű hallgatók előképzettségének felszámolására vonatkozó alternatívák kapcsán egyesek a második alternatíva mellett döntöttek, mások tagadták ennek szükségességét abból kiindulva, hogy a javasolt megoldások az egyetem szervezeti és működési szabályzata szemlének ellentmondanak, és

gyakorlatilag más tárgyakat (matematika, statisztika) ugyanúgy érintenek, de azok az egyetemi oktatás során megoldódnak. A hallgatók nem tagadták ennek szükségességét, de nem tartották helyesnek az alapozás 2. félévre való helyezését; szerintük ezt a problémát a 3. félév elején — esetleg intenzív képzéssel — lehetne felszámolni. A tanszék az érveket és ellenérveket meghallgatva ígéretet tett arra, hogy felülvizsgálja elképzeléseit, és igyekszik olyan megoldást találni, amely a hallgatóság körében is egyetértésre talál.

A blokkokból való kivonulás gondolatával a kari tanács tagjai — egy felszólaló kivételével — egyetértettek, és megfogalmazódott az a közös álláspont is, hogy akkor, amikor a hallgatók óraterhelését nem lehet növelni, az alaptárgyak oktatását csak úgy erősíthetjük, ha megszüntetjük a blokk-képzést, és a felszabaduló órákat ezen tárgyak rendelkezésére bocsátjuk.

A kari tanács felhívta a tanszék figyelmét arra, hogy a számonkérés területén csökkentse a tervezett vizsgakötelezettségeket (a kollókviumok számát) és a szigorlatot az utolsó félévre helyezze. A tanszék ezt az észrevételt magáévá tette, de jelezte, hogy ez tantervi problémákat vet fel, amit igyekeztek elkerülni.

A vita alapján a kari tanács meghozta határozatát, amelyben jóváhagyta és támogatásáról biztosította a tanszéknek:

- a korszerűsítés területén felvázolt tervet;
- kutatómunkájának tervezett irányait és a tanszéknek kutatási bázissá való fejlesztését;
- a számítástechnikai bázis kiépítése érdekében kialakított javaslatot, és
- létszámfejlesztési elképzeléseit.

K. J.

Komolytalan vizsga?

Különös helyzet: a vizsgázók rutinosabb rókái (elvben) a maguk szerepének mint a vizsgázató: pontosan kétszer annyi „felelés” van mögöttük, mint ahány „feleltetés” a tanár mögött. Gelényi Csaba a világgazdasági tanszék tanársegéde két éve végzett tanár A szakon és ez a harmadik vizsgaidőszak amikor vizsgázó — ezúttal harmadéveseket. Ráadásul, ahogy Csaba utólag bevallotta, közülük többel együtt járt nyelvtanfolyamra is. Tipikusan olyan helyzet, amely hallatán számos idősebb oktató kétkedve rázza fejét: ebből minden lehet csak objektív „tekintélyes” vizsga nem.

Nos, lássuk, így van-e? Bejön az első négy vállalkozó, leadja az indexet és — témát választ. Tétel nincs, mindenki abból készülhet fel, amit érzése szerint a legjobban tud („Nem mindig használom ezt a módszert — mondja Csaba — de ma kivételesen megint kipróbáltam. Ha feltételezzük, hogy valaki elolvasta az egész anyagot, akkor a kedvenc téma előadásának az alaposságán, mélységén, már sejteni lehet, hogy hogyan tudhatja a többit. Emellett persze igyekszem úgy kérdezni, hogy egy kicsit körbe is tapogatom a dolgot: más témákkal való összefüggéseire, kapcsolódási pontjaira kérdezek.”) No, de itt még nem tartunk, pillanatnyilag (immár húsz perce) rendületlen buzgalommal írja a vázlatát mindenki. Nincsen töprengés, nincsen papír (és szem) forgatás... láthatóan tényleg a „kedvence” mindenkiné, amit ír. Olyannyira elkötelezték magukat saját gondolataik mellett, hogy amikor Csaba egy pillanatra átmege a tanszékre, senkinek eszébe se jut puskázni (a táská ott van mellettük az asztalon), vagy akár egymástól valamit is kérdezni.

Egyelőre tehát szó sincsen „komolytalanságról”. Mindenki igyekszik a maximumot beleadni a vázlatba. Még így is az első két felelő azzal kezd, hogy sajnos nem bírt a bőség zavarával, a „vázlatot” nem

tudta befejezni. Cserébe Csaba nagyon gondosan végigolvassa valamennyit. („Némelyik meglepően jó volt — mondja utólag. — Akár már értékelni is lehetett volna, de persze az ember már csak kíváncsiságból is rákérdez, pontosít néhány dolgot, emellett igyekszem megtudni, hogy ez most a „kedvenc téma”, vagy — az egyetlen?...”)

És aztán megy minden a klasszikus forgatókönyv szerint. A tanár kérdez, a diák keresgél, esetleg fészkelődik, vagy rögtön tromfol — keresi a választ, azaz felel. Komolytalanságnak nyoma sincs. Különös látvány volt, hiszen koruk szerint („ránézésre”) szinte akár helyet is cserélhetnének, emellett Csaba (érthetően) tegez is mindenkit, sőt akit ismer az keresztneven szólítja. („De most Gyula, tényleg csak ez az egy oka van?!”) Különös, mert mindez nem hangzik „taktikázó leereszkedésnek” a szájából és a felelő mégsem téveszti szem elől a kérdés lényegét. Nehéz azt eldönteni, hogy mi ad tekintélyt a helyzetnek: a tanár, vagy a téma? Annyi bizonyos, hogy a kérdések fontosak, alaposak, önmagukban is választ várnak, hát igyekszik is mindenki összeszedni magát, hogy feleljen

ahogy tud. Füttyülnek most arra, hogy ki mennyi idős, a felmerült problémákat kell megoldani. Az pedig merül fel bőven. Aligha tévedek, ha úgy gondolom, Csaba azzal adott komolyságot a vizsgának, hogy nem önmagát tolta előtérbe, hanem — a témát. Olyan ez, mint egy szellemi vetélkedő, ahol most a tanár a játékvezető, vagy méginkább mint egy izgalmas beszélgetés, vitatkozás, valami érdekes téma körül, amit nem lehet nem komolyan venni, és amelynek során főleg csak az egyik fél kérdez, mert ő a kíváncsibb... Ez persze attól is függ, hogy milyen felkészült a felelő.

Az ezen a délelőttön szereplő tizenegy ember erős mezőnyt jelentett, de eltérések persze itt is voltak. És Csaba a „játékvezetőből” egy-egy gyengébb feleletnél érezhetően felvállalta a tanárszerepet: puhatólózó, rávezető kérdésekkel, szinte mindenki felől kisdzede, amire kíváncsi volt. De itt sem a „jóindulatú tanár” felsőbbrendűségével (ami némelyeknél még atyai mosollyal is párosul: „gondolkozzék csak, tudja ezt maga!”...) hanem csak a „téma kedvéért” a „fejtsük meg közösen hogyan is van ez” alapján. Az atyai mosolyt senki sem vette volna tőle komolyan de a problémát valóban érdekesnek tűnt megoldani.

Végül is az volt talán a legjellemzőbb erre a vizsgára, hogy (ellentmondva a cikk elején emlegetett kétkedőknek) nem volt benne semmi rendkívüli. És persze azt sem lehet mondani, hogy könnyű lett volna — végül is, hogy „mit értünk az olasz gazdaság alapvető strukturális válságán” ez minden szituációban egyformán kérdés...

Egyébként a netán kétkedők kedvéért: akadt jeles, de nemcsak az, jutott négyes is, hármas is nem is egy. Bukás nem volt, csak egy rémült leány, aki utoljára maradván először nem mert felelni — aztán meg felülmúlta némelyik előtte felelőt...

Déli egy órákor végeztünk.

f. gy.

Értékkorientáció és személyes példaadó erő

Az egyetemi éveket sok mindenre fel lehet használni, rendkívül érdekesen, változatosan el lehet tölteni.

Feltehetőleg soha később ilyen szabad és viszonylag gondtalan életünk nem lesz, mint itt volt. Nem jut ennyi időnk szórakozásra, kultúrára. A sokat ostromozott egyetemi közélet is nagyságrendekkel nagyobb mozgási lehetőséget biztosít — és ezen elsősorban az öntevékeny, önálló hallgatói kisközösségeket, tevékenységi centrumok működését értem — azok aktivitásának kibontakoztatására, akik vállalják az itt végzendő pluszmunkát a cserébe kapott pótolhatatlan élményekért, személyiségük formálódásáért.

A négy év alatt a vizsgakövetelményeknek eleget tettünk sokféle tárgyból. A kötelező tananyag jobb-rosszabb elsajátítása során szert tettünk valamelyes módszertani ismeretekre (az idegen nyelvektől a könyvvitelig) s többnyire a kötelező tananyag ellenére kialakult a magyar gazdaságról és politikáról is valamilyen „általános közgazdasági műveltségünk”, nagyjából reális összképünk. Annyit már az elmúlt években is megtudhatunk a magyar gazdaság működéséről, hogy nem a gazdasági racionalitás orientálja elsősorban a döntéseket. Ugyanis ez nagyon gyakran szembe kerül bizonyos „más szempontokkal” s a kimenetel nem kétséges. Itt persze nem feltétlenül eget rengető dolgokról van szó, ide tartozhat az is, ha a hivatali főnök hatalmi szóval másítja meg beszojtja esetleg ésszerű javaslatait, döntéseit. Elképesztő történeteket lehet hallani az így keletkezett veszteségekről vállalati és népgazdasági szinten egyaránt. És itt az is nap mint nap választást elé kerülhet, aki esetleg azzal az elhatározással áll munkába, hogy ő jó szakember akar lenni, s nem politizál, nem ártja bele magát egyéb ügyekbe, — hiszen látnia kell e veszteségeket.

És hogy ilyen helyzetekben ki hogyan viselkedik, abban óriási szerepe lehet valamennyi kisközösségi értékkorientációnak, illetve valamely, általa nagyra tartott egyéniség személyes példaadó erejének.

Részben ez az oka annak, hogy a legmaradandóbb, a szemléletemet leginkább alakító élményt az egyetemen egy intézmény melynek tagja, s két kiváló tudós tanáregyéni-ség, kiknek tanítványa lehettem — jelentették. Mert az említett tanárain nemcsak, hogy a jó oktató két legfontosabb tulajdonságával; a tudás (a szakértelem) és az „átadnivalóság” (ami nem pusztán megtanulható pedagógiai ismeret) képességével rendelkeznek, hanem személyes hozzáállásuk, mind szakmai munkájukhoz, mind a közéletben való részvételhez egyaránt példaadó.

Érdekes és tanulságos, hogy mindkettőjük szemináriumán önként vállalkozók vettek részt, s vizsga vagy egyéb adminisztratív követelmény nélkül volt olyan a szeminárium: légköre, hogy mindenki a képességei szerinti maximumot igyekezett nyújtani, még hozzá írásbeli önálló munkával, ami módszertanilag rendkívül hasznos.

Ezek a szemináriumok számomra bebizonyították, hogy a felsőoktatási reform eredményességének alapvető feltétele, hogy a hallgatóknak minél nagyobb választási lehetőségük legyen abban, hogy kitől kívánnak tanulni az egyetemen (oktatók, kutatók, gyakorlati szakemberek közül). Addig is javasolom mindenkinek, aki teheti, hogy használja ki a meglévő választási lehetőségeket, hogy olyan tartós nyomokat is hagyjanak gondolkodásában az egyetemi évek, mint az enyémben a Rajk László Szakkolégium, valamint Kornai János elmúlt tanévi alternatív szeminárium és Széll János politikai gondolkodás-történelmi kurzusa a szakkolégiumban.

Urbán László

Reggel

Már megint reggel van. És se nos jó idő van kint. Ezt onnan lehet tudni, hogy igen meleg van bent. El kéne fordítani a házat, nem jó ez a fekvés. Milyen nap is van ma? Hétfő — akkor semmi dolgom sincs. De akkor mit is csináljak? Aludni már nem lehet a meleg miatt (pedig legfeljebb nyolc óra lehet), felkelni meg nincs kedvem... Állj! Mára kell megírni a búcsúcíkket a Közgazdásznap! De miről? Tegnap már eszembe jutott valami, de sajnos nem jegyeztem fel, így az lett a sora, mint a legtöbb korszakalkotó gondolatnak. De mégis miről?

Puff! Másodszorra is fölébredtem. Mi az, leszakadt a polc? Nem, csak a macska ugrott be az ablakon, egyenesen a hasamra. Most már tényleg fel kell kelni, kidobni a macskát, megírni a cikket. Hagyod abba a vakarózást, mindent beborít a fekete macskaszőr. Már csak ez hiányzott, most az ajtónál nyávo, engedjem ki. Mars!

Na, nézzük! Mai tennivalók — igen a cikk, na ezt hamarosan elkezdtem, könyvtár! Már megint kaptam valami felszólítást, hova is tettem? Ha elvész a felszólítás, akkor nem tudom visszavinni a könyvet, ki tudja, hogy melyiket kéri a sok közül. Megvan! Nincs felszólítás, csak szóban kértek meg rá, hogy a tanszéki könyvtárnak vigyek vissza valamit.

Kilenc óra. Most tényleg fel kell írni valamit. Hánykor is van lapzártá? Valami okosat,

maradandót az utókornak. Csak miről? Valami jó ötlet kellene, a többi már meg magától. Legalább annyit el-sajátítottunk vizsgáink során ezen az egyetemen, hogy a legismeretlenebb periférikus tudományok sohasem hallott kérdéseiről is tudunk azonnal mondani valamit. Csak valami kiinduló ötlet kellene... Már megint ketten vagyunk az ágyban — ismét megérkezett a macska. Fogadjunk, hogy két perc múlva nyithatom az ajtót! Nyertem — rövid gondolkodás után úgy döntöttem, hogy a konyhai zörejek jobban csábítják, mint a paplanom. Így nem lehet írni, az íráshoz nyugalom kell.

Még tíz perc és indulnom kell. Majd útközben kitalálok valamit. De mi is legyen — talán az értelmiség helyzete, történelmi feladatai, a nyolcvanas évek változó valóságában? A fiatal nemzedék hogyan használhatja ki, azokat a lehetőségeket, amelyek évtizedek óta szorosan lezárt ajtóként megnyílásával keletkeznek? Melyek azok az ajtó, amelyek előtt a legjobbaknak kell felsorakozniuk, hogyha egyszer megnyílnak, akkor cipőjüket a küszöb és ajtó közé helyezték? Ki ne tudná, a pengős regényekből, tv-krimikből, hogyha a detektív egyszer már bedugta a lábát, akkor az ajtó már nem csukható be, sőt előbb-utóbb be is lehet majd menni rajta.

Majd meglátjuk — most mindenesetre tényleg el kell indulnom már, nem várhatok tovább.

Györbíró Károly

Az utolsó szó jogán

A Közgazdász szerkesztősége megtartotta tanévzáró szerkesztőségi ülését. A lap szerkesztője értékelte az éves munkát, és elbúcsúztatta végzős diákmunkatársainkat, akikről a fiatalabbak nevében Komócsin Sándor búcsúzott. A végzősöket a szerkesztőség virággal köszöntötte és átadta az egyetem könyvjutalmait is. Hányan is elmentek, s nem épp a jött-mentek. B. Kiss Tamás, Gém Erzsébet, Györbíró Károly, Körösi Anna, Pullai Árpád, Radványi Zsolt, Ressler Béla, Türei Sándor, Urbán László. Sikeres pályafutást és minden jót kívánunk valamennyiüknek!

BÚCSÚ

A rajtot készítette: Halász Géza

Rákosi

Még ma is gyakori beszéd-téma: stréber volt-e Rákosi? Akik azt mondják, hogy nem, azok többnyire Tito látogatására hivatkoznak, amely nem sokkal a szakítás előtt történt. Ekkor ugyanis Rákosi több ízben panaszkodott, hogy milyen nagy nyomás nehezedik rá. Hogy ezt valójában fából mondta-e, arra nincs tanú, de a stréberségére, lévén, hogy ez egy olyan tulajdonság, amely nemcsak egyes szituációkban jellemzi tulajdonosát, hanem egy életen át, nos, erre van tanúnk. Babits már igen súlyos beteg volt, és kizárólag beszélgető-füzetet keresztül kommunikált a külvilággal, amikor megtudta, hogy Rákosi kiengedett Moszkvából. A következőképpen kommentálta az eseményeket: Tudjátok, hogy Rákosi a tanítványom volt? A legjobb tanuló az osztályban. Stréber. Az ötvenes években többen —

Nüanszok

köztük Gellért Oszkár is — idézték Babitsot, de valahogy az utolsó kis mondat mindig elmaradt. Hiába, idézni tudni kell.

Örkény

Örkény egyik trójkollégája történetesen egy patikuslány-nak udvarolt. A lány hivatásából adódóan kénytelen volt időnként éjjeli ügyeletben az üzletben éjszakázni. Örkény ebben a feszült politikai helyzetben elkövette azt a stratégiai hibát, hogy valahol megírta, hogy eredeti szakmáját tekintve patikus. Több sem kellett a szerelmes kolléginának — hisz tudjuk, a művészek magas hőfokon izzanak — és a következő alkalommal felhívta Örkényt, úgy éjfél tájban.

— Halló! Pista? Te patikus vagy?

Majd előadta a tényállást és felajánlotta a rövid, de mégiscsak izgalmas praktizálás lehetőségét. Persze csak erre az egyetlen egy éjszakára kellene helyettesítenie szíve választottját. Örkénynél az álom ekkor még legyőzte a humorérzéket, és műveiben meglehetősen ritkán használt szavak és fordulatok keretében letette a kagylót. — Am a művészek nagy lánggal égnek — így hát Örkényéknél azon az éjjelen még csöngött néhányszor a tekefő. Örkény nem tudta, hogy ugratják, vagy tényleg szükség van erre a segítségre. S a kíváncsiság és a düh, úgy a harmadik telefon után legyőzte az álmat és Örkény elment és végigügyelt egy éjszakát egy

patikában. Hogy ez igaz-e? Hát, ő mesélte.

Csontos

Történt egyszer, hogy Csontos Gyula a körúton sétált elmaradhatatlan kalapjában, nem kis feltűnést keltve. A járókelők meg-megálltak, hogy alaposabban szemügyre vehessék, milyen is Csontos Gyula civilben.

Karádi Katalin pedig az Emke teraszán kávézott egy kisebb társasággal, amikor észrevette lent Csontosot. Ekkoriban nagyobb dolognak számított Csontos ismerősének lenni, mint mondjuk az, hogy valakit Karádi Katalinnak hívnak. Karádi jó hangosan lekiabált: „Jó napot, kolléga úr.” Csontos méltóságteljes, lassú mozdulattal felemelte fejét, és jellegzetesen mély, dörmögő hangján visszaköszönt: „Jó napot, de mióta vagyok én kurva?”

Lux Walter

„Felnőni a nyilvánossághoz”

A míg kívülről olvasója voltam az újságnak, rém egyszerűen képzeltem el a lap szerkesztését: egyszerűen vannak ambiciózusabb gondolataikat írásban rögzítő és megjelentetni hajlandó diákok, másrészt van két-három főállású újságíró és a főszerkesztő, akik maguk is írnak, ugyanakkor a beérkező cikkekből összeállítják az esedékes számot. Közös tevékenységük eredményeképpen minden két hétben megjelenik a Közgazdász, öröme vagy bosszúságára az egyetem közvéleményének. Aki csak kicsit is ismerős a „szerkiben”, az tudja, hogy naivitás ilyen egyszerűnek képzelni az újság szerkesztését. A dolog valóban ott kezdődik, hogy egy gondolkodó diák tapasztal, lát, hall, olvas stb. valamint, amiről — úgy véli — közérdeklődésre számot tartható véleménye van, és ezt érdemes lenne megörökíteni. A cikket tehát megírja

és lediktálja a Gyöngyikének. A gépelt példányt elolvassa a szerkesztő és munkatársai, és ekkor elvállik: 1. a cikk nem jó, tehát nem jön le — ezt általában nem közlik kerek perec a szerzővel, hanem helyhiányra, sok beérkezett sürgősebb anyagra és egyebekre hivatkoznak — 2. a cikk jó, tehát lejöhet, — 3. a cikk jó, de nagy valószínűséggel „magasabb egyetemi körökben” meg fogják torpedózni a megjelenését. Ez utóbbi esetben a legkülönbözőbb körökben merül fel kifogás egy-egy cikk ellen. Ilyenkor aztán a megjelenő írásk jelentős része kompromisszumok születte. Ennek változatai: 1. kihúznak ugyan belőle, de azért lejöhet, 2. az egyik kifogásolt részt kihúzzák, míg a többit benne hagyják, 3. hozzáfíratnak a szerzővel még valamit, amivel esetleg elveszíti a cikk az „élet”

stb. Néha egy-egy cikk körül valóságos háború dúl, a szerzőt támogató szerkesztőség és az „egyetemi érdekek” képviselői között, taktikai harcokkal — ilyen lehet például az ígérgetés — frontális támadással — például merev tiltás — fegyverszünetekkel — ilyenkor „fektetik” a cikket —, és végül (esetleg békekötéssel — például engedelmények után, megjelenhet a cikk. De nem akármikor. Nagyon fontos ugyanis a cikkek időzítése is. Nagyobb, az egész egyetemet megmozgató esemény, rendezvény (mint például az ifjúsági parlament, küldöttgyűlés) előtt és után egyáltalán nem mindegy, hogy mi jön le az újságban. Ilyenkor, a szerkesztőségnek egy halom ún. kötelező anyagot kell betenni a lapba, és nagyon korlátozottá válik a döntési szabadsága. Ennek eredményeképpen lesznek ezek a

számok teljesen semlegesek és meglehetősen üresek.

De nemcsak az előcsatározások izgalmasak. Sok cikknek van „utóélet” is. (Nem sorolom most ide, az újságban megjelentetett nyílt, ellenvéleményt tartalmazó válaszcikkek.) Az még a le-kevesebb, hogy nem tetsző vélemények hallhatók, informális csatornákon keresztül, bizonyos egyetemi körökből egy-egy cikk vagy szerző kapcsán. Ilyenkor a szerkesztőség mozgási szabadságát csökkenti és megint jönnek a kevésbé érdekes számok.

A szerkesztőség és az egyetem közti csatározások érdekesek és tanulságosak voltak a számomra. Kis túlzással azt mondhatnám, hogy többet tudtam meg így módon a magyar közéletéről, demokráciáról, belpolitikai életéről és az ebben részt vevő állampolgárral szembeni ideológiai és politikai elvárásokról, mint a filozófia és tudományos szocializmus tanulmányaim több éve

A vidéki színházak évad végi fővárosi vendégszeplése bevett szokás már jó ideje. Idén azonban gondolt valaki egy nagyot(?), és elnevezte az egész színházi fesztiválnak. Amiből többek között a következő „elnyők” származtak: minden színház egy és csak egy produkciót hozhatott, az előadások a viszonylag kis nézőterű színházakban zajlottak, így szinte több volt a hivatásos néző, mint a plebsz. Volt viszont protokoll virágosár a tapshoz gondosan bekészítve, és volt szívhez szóló-megnyitóbeszéd is. Amiben a társulatoknak sikeres bemutatkozás kívántatótt a nézőket pedig arra kérték, hogy fogadják szeretettel a produkciókat. Vidéki színházaink egyike-másika bőven leiskolázza nem egy fővárosi társát, s így nem bemutatkozási lehetőséget kellene „adni” nekik, hanem elismerni előkelő helyüket a mai magyar színjátszásban.

Az idei fesztiválon is ennek megfelelően a Szigligeti Színház és a Csiky Gergely Színház produkcióira fente a fogát a nagyérdemű.

Szólókrol Brecht Koldusoperáját nevezték, és nem kis felfordulást okozott, hogy helyette a Liliom kerül színpadra. Ami egyértelműen pech a Liliomnak, hisz a Sándor Pál kontra Ljubimov pikáns mérkőzésért — az előadás ismeretében nem túlzás — semmi sem kárpótolhatta a tömegeket.

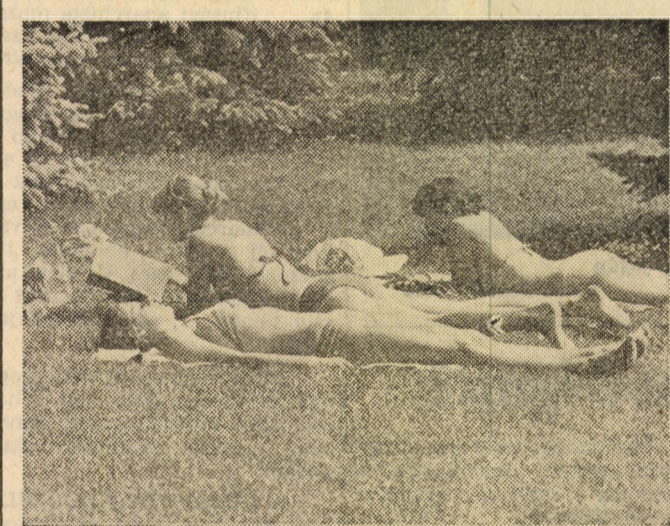
Molnár Ferenc darabjában nagynevű elődök után Lukács Andor (mint vendég Kaposvárról) játszotta a címszerepet, eselédély kedvese Fehér Anna volt. Woody Allan-i hul-

Színházi fesztivál

lámvasútdíszletek közé humanista-realistá előadást rendezett Babarczy László (szintén Kaposvárról). Bár az előadás teljes joggal nagy sikert aratott, lelket borzongató katarzisról, észt rengető üzenetről túlzás volna beszélni. A nem túl dús történetben a vurstli legjobb családtagjegyene, Liliom hagyja, hogy a kis eselédély lány beleszeressen és hozzáköltözzön, miközben mindketten elvesztik állásukat, nyomorognak, a lány gyermeket vár, Liliom „rablógyilkosságra” szánja el magát, de idejekorán le bukik, s a börtön helyett inkább az öngyilkosságot választja. A 16 évi tisztítóút után egy napra lejöhet a földre jót tenni, s míg más ilyenkor befoltozza árvái feje fölött a tetőt, Liliom ismeretlen ván-

por pózában lányának beszél az apjáról, azaz saját magáról: Elmondja, hogy nem rendes dolgos volt, hanem nagy vagány, hogy nem Amerikába ment szerencsét próbálni, hanem a halálba szerencsét kerülni, s hogy feleségét verte ugyan, mégis nagyon szerette. Ilyen magányi lényegű a darab, arról szól, hogy a szerelem nem gerlebűgásos idill, és főleg nem az akkori szociális alvilágban. Ennek láttatásáért tetszőlegesen jelzőkkel, de legfeljebb fokonsérhető Fehér Anna és Kúváts Andor. Jó volt még Koós Olga, mint körhintásnaccsága.

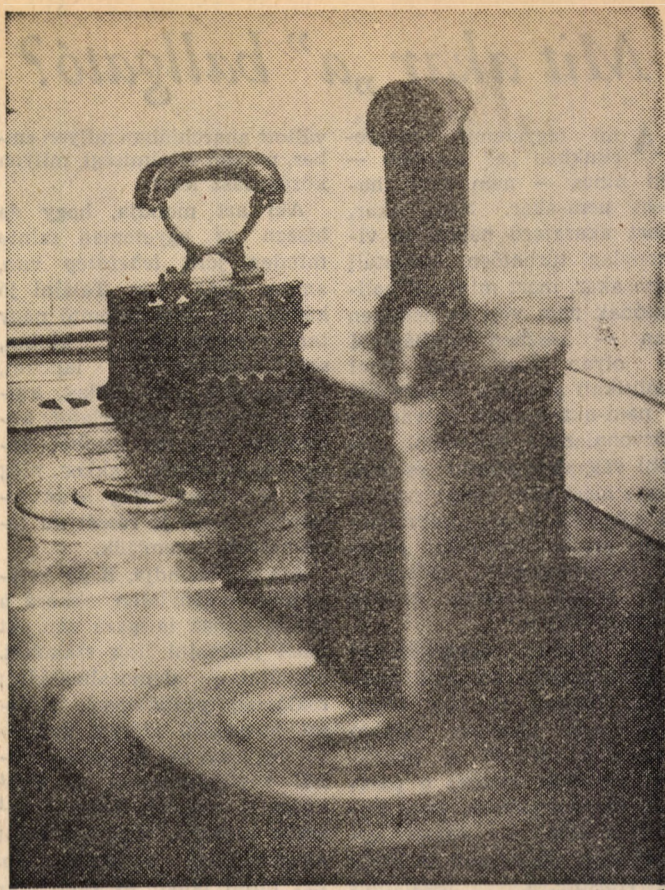
A kaposváriak a Chicago című musicalt mutatták be. Chicago börtönében, minden férjgyilkos lehet sztár, ha Morton mama közvetítésével leperkál

Ez még a tavalyi elfekvő készlet

őtezer dolcsit a nyálás ügyvédnek, aki tutira kihozza az akasztófa alól, s még egy-két hetes címlap-vezércikk karriert is garantál. A nők vetélkedése igazi cirkusz. Megtervezett ájulások, álterhesség, rafinált ruhaköltemények, kolostorba hazudott gyermekek, kitalált erőszak, mind-mind a feltűnési manőver eszközei. Básty Juli és Csákányi Eszter vetélkedik a darab szerint, de vetélkedik színésznőként is. Nem tudni, ki a jobb, de együtt fantasztikusak. Lázár Kati szuperül „adja” az elivott szépségű, agyondohányzott hangú fogdmeget, Pogány Judit csúcs, mint sztáralapanyagának selejtes, s ezért akasztófára jutó magyar menekült férjgyilkos, s Koltay Róbert is pazar: ő a mutatványhoz felesleges férj, akin mindenki átnéz, Mr. Celofán. Remek alakítások láthatók a tánc- és énekkarban is. Az est kétségtelenül Lukács Andor jutalomjátéka is, aki a konferanšie szerepében lenyűgöző.

A szuperlatívuszok kifogytával engedték meg még néhány kritikai megjegyzés, hogy az eufóriát a realitás szükséges hőfokára hűtsük. Hogy a kaposvári, a szolnoki és a győri színház mindegyikének, nem is egy, az itt bemutatottnál klasszikusoknál jobb előadás van, az tény, s hogy például a veszprémmel és a nyiregyházi- val is ez a helyzet, azt csak remélni merem. Arról nem is beszélve, hogy kis klubokban a kiváló stúdióprogramok jó néhányát be lehetett volna mutatni, és akkor olyan tehetségek is játszhattak volna, akik itt a nézőteről irigyelték társaikat. A hiányérzet így szükségképpen felülmúlja a látotakat.

Fotó: Balázs Gusztáv

Sugár László:

Gyerekkor

Annak idején
mi már értettünk,
mi már vétettünk,
és szédelegve gondoltunk a múltra.
Nem is sejtettük, hogy lesz még mélyebb
derű s ború.

Bakó Tamás:

Hány lépcsőt kell még...

Hány lépcsőt kell még megmásznom míg elérek
a felhők magányába
hány lappangó évet kell még kihúzni míg elérek
Avalon völgyébe hol örökre meggyógyulok
hány macacsság-fát kell még kidöntenem míg elérek
a megértés-erdőbe
hány jólfésült igazságot kell összebuzolnom míg elérek
kócos verseimhez
hány izzó szupernova-szerelemből lesz még fekete lyuk
míg elérek

a visszafelé haladó időhöz
hány kitépelt késpenge-kiáltás kell még neked Anna míg
elérek

szíved labirintusának szívébe
hány kacsiás-bajszos szerelem kell még míg elérek
a vulkánok mélyén forrongó zabolátlan magmához
hány halál-érintés kell még míg elérek
Charonhoz régi barátomhoz utolsó vendéglátomhoz
akihez csak menni lehet?

Mélykúti Ferenc:

Golgota, most

Szétfolyó világ halmai
közöt bolyongok
Virágok őrdögei vetnek
keresztet
Kitárt karral állok
a mosolyok hegyén
S az arcom rászögezik
a koponyámrá.

Filep Tamás:

Zsoltár

(Kacsó Sándornak)

állok hol állok s maradok Uram
te vagy a tanúm hogy sose vágytam följebb
kezemben fegyver harcolni fogok
míg ki nem lövik alólam földed

puskák szólnak s a tél homlokáról
peregve hull a hóvakolat
de érzem hogy lassan kiürül a tár
és tárna nyílik a térdem alatt

nem tudok már sehová sem lépni
mellettem mindenki elterül
puskám a föld felé fordul
testem
az űrben megmerül.

B. Kiss Tamás:

Fűszál, 1979.

(Vozák Tibornak)

Szál virágomra föld.
Csönd. Csontomig zuhan.

Egy fűszállal erősebb
a hal
Igatás vagy én.

Csönd. Őlek, őleletlen.
Nincs már földemre virág.

Közelebb az elérhetetlenhez

(Elérhetetlen föld II. Szerkesztette: Angyal János. Magvető, 1982.)

TIZENHÁROM évvel az irodalomfigyelő közvéleményfölbolygató Elérhetetlen Föld antológia, a „Kilencek” berobbanása után, túl a harmincon, negyven felé, tart-e még azóta el-eltűnt költőink sorsalakító tüze?

Tart! Irodalmi-közéleti esemény, új berobbanás újabb antológiájuk. Csak van-e most is fogadó közeg? Egy szkeptikus érlelt hetvenes évtized után?

GYŐRI LÁSZLÓ versei tartalmaznak: megemészített keserűséggel komolyak; formájukban: (némi megingással, de) ficánkoló eleganciával játékosak. Nehéz egyensúlyozás! De sikerül. Összegyaltódtott-ságunkban sem ad fel semmit, nem alkuszik, a mindenséggyel mér: „...O, ti harminckét évesek, / sorsomban osztályrészesek, / ti oly / komoly / harminckét éves oktatók, / tantárgyba őt is iktatók, / a kort / bolond / szavakkal újratevők, / akikben ezt a nyers időt, / hiszem, / a szem / egykor majd híven látja meg, / hát egykorúak lettetek / vala / vele...” — szól magukhoz, magunkhoz. Hol is tartanak? Hol is tartunk?

MEZEY KATALIN (talán mert egyedül nő közülük) foglalkozik verseiben a hétköznapok túléléseivel, de nem akármilyen túlélések ezek ám! „O, harminchárom év villámcsapása, / irgalmatlan fény, felismerés! / Hogy a gonosznak ellent kell állani / és nem fontos a gyors mennybemenés.” A köz gondolai közt az ő gondolja (a nő gondolja?) az is: „Hasor kerülné rá, / hogy tudnék karra kapni / három gyereket? / (...) / bizva abban, / lesz elég erőm / (...) / mégiscsak célba érni.”

PÉNTEK IMRE (egyébként rossz, igénytelen) versei-bököversei viszont felelősséget nem vállaló, követelőző, álromantikus álproletárversek. Annak nevében próbálnak szólni — néha egy-egy telitalálatot betrafálva — akiről elmondhatja: „gyűlösen gyakran felvilágosítják, / kik broszúrákból fűrkészít a titkát: / hogy egy világ már néki készül itt.” Akiről elmondhatja: „saját erőmből váltam senkivé.” És ez — így! — nem igaz. „Masírozunk egyhelyben állva” — kritizál,

„mintegy „ostorozva a visszásokokat”, — de hát a megállás-hoz is igencsak masírozunk kell(ene).

KISS BENEDEK is e világról ír, „hol rothadoz az ifjúság”. Mert „koldúsodnak a szemek”. „Így élünk hát, / így, / kivetetlen” — állapítja meg, de nála a megállapítás csupán a kezdet! „Mert mindenért felelsz, felelhetsz!” „Hogy a fény elhagy? / Csak te ne hagyd el! / (...) / Dolgotat végezd, s mi nem a dolgot, / mi erőd szívja csak, attól boldog, / vesd el!” Ilyen alapállásból ír aztán csodaszép, igazán bátor, mert építeni bátor verseket anyáról, nagyapáról, s a földről, hol „Ideje van mindig a zsoldároknak / s a balladáknak”. És ezért kivetettségében is, mert bele nem nyugszik, ezt írhatja:

„Fejemet lassan hát felemelem.”

OLÁH JÁNOS (egyetlen) versei közül azok a jók, amelyek nem is fel-, hanem elmondják a történelmi leckét: „Atvágának rajtunk a tankönyvek, mint a tankok, / láthatóan egy más világ felé.” Amelyekben aggódik: „szétszóródunk”, (mert) „az anyanyelv mint az ing / levethető”. Legmasszívabb, maradandóbb verseiben ő is arra jut: „ha nézek e mocskos földre / ha nézek e tiszta földre / ha érdemes ha hiába / innen kell fölállnom!”

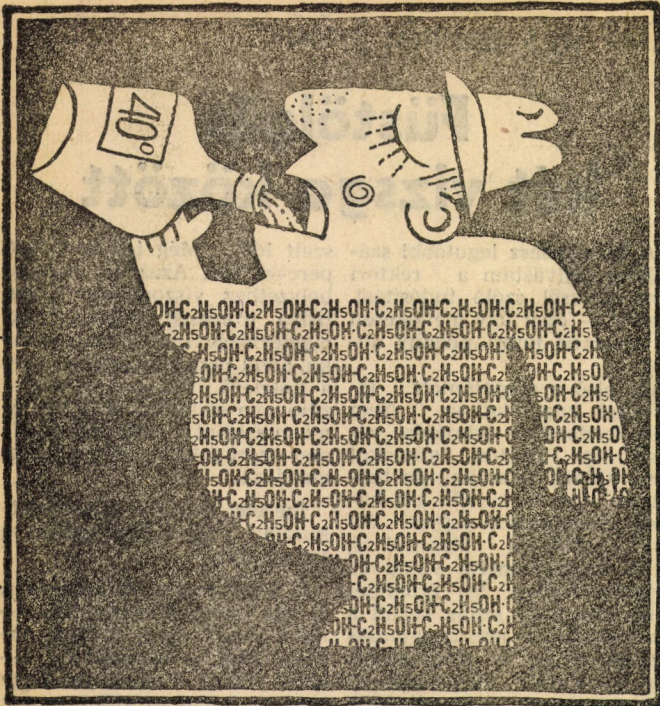
KONCZEK JÓZSEF alapelve talán az, amiről így ír: „az embermegmaradás elve”. Szép (bár nem mindig kimunkált) versek apáról, asszonyokról, gyerekekről, szerelemről. „Legjobban szeretem én a föld mélyéből / épp hogy fényre

dajkált márványtömböket, / a...ikor megtudják a mesterek pillantásait.” Mi is.

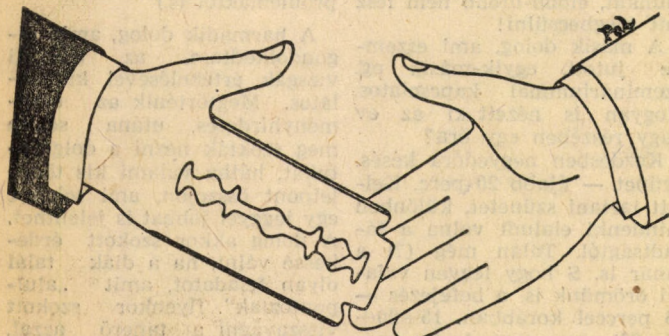
KOVÁCS ISTVÁN minden idegszálával történelmi verseket ír, történelmünk vérvével. Nem engedi úgy nézni világunkat, mint épülő-szépülő, „mint valami idegenforgalmi nevezetességet”. Kiált: világunkban „megindultak a gyaugépek, / tarolva élőkről arcot, / holtakról síremléket.” Itt nagy „Beolvasztás” folyik: „Előbb a reglést / aztán a regét / Előbb a földet / aztán az otthon / Előbb az iskolát / aztán a nyelvet / Előbb a fejét / aztán a hitet / Előbb a jövőt / aztán a múltat / és / mindezt / egyszerre: / jelenidőben”. Nem engedi úgy nézni, mert ők az őrizők, mi vagyunk az őrizők, ha vannak: „Mi, / északaként / a nagy gyakorlótérre beszökötték, / Darzsiling sirrablói, / rodostói levélcsempészek.”

RÓZSA ENDRE néhol darabos versei nagy-nagy küzdelem szülöttei, mackós, legalább félnehézsúlyú alkotó küzdelmei magával és a törékeny világgal. „Országhatárok / kötelei között szorongva / romhalmaz, átok / zuhog a föltépett perondra / (...) / Minket kiűthet / bármikor önnön lendületünk! / De ha a fűtűök el sem ültek, / és fölkelünk, / rajtunk már a mez: / véres, szaggatott térkép / egy világról, melyért érdemes / megküzdeni végre!”

UTASSY JÓZSEF ritka pillanata: panaszkodik: „Honvágy kinez hazámban is!” Majd csupa fortisszimóban, zaklatott pulzáással tör ki a szabadba minden alól (de semmi elől), vállalán súlyos terfivel, betegen is: „Nincs hátár, ami engem határol!” Hazája és a szerelem erotikus szeretője, a leghetékőbb minddőlük közül, kozmikus hetyke, már-már magától értetődő természetességgel követel emberhez méltó életet. Hiszen „Kie a naprendszer harmadik bolygója, / ha nem az anyém!”; „Van egy világ itt általunk!” A szabadság vérző birtokaként úgy istenigazából az asztalra csap: „NEM ISZUNK CSATÁKRA CSENDÜLŐ PÓHÁRÓL! / csak tiszta forrásból / csak tiszta forrásból!”

KRASTEV, Jankó

POSTRUZIN, Ljubomir

„A pesti vice”

Eröss László „A pesti vice” című könyve a napokban jelenik meg. A könyv száz év humorát dolgozta fel, gazdagon szemléltetve viccekkel.

(Részletek Eröss László: A pesti vice című könyvéből.)

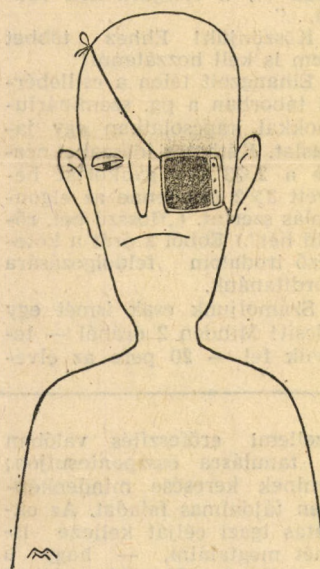
Egy unalmas beszélő vég nélkül való viccetet ad elő egy társaságban. Eleinte csak hallgatták türelemmel, de midőn a vicez csak nem akart véget érni, egyik fölsóhajta: — Legyen szíves a poénnal sietni, mert nekem a jövő héten Bécsbe kell utaznom.

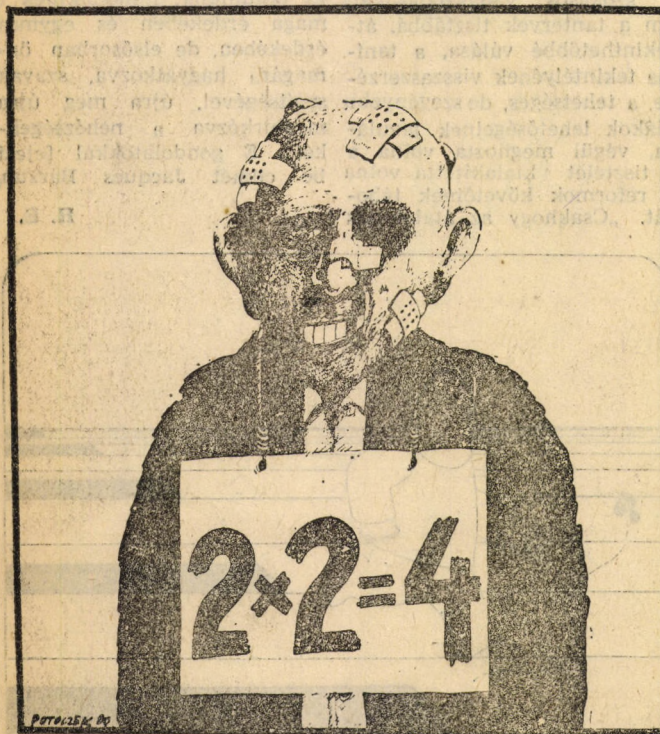
KRYGOWSKA-BUTLEWSKA,

— Mondja, szomszéd, nem fél attól, hogy a madarak megesszik a vetőmagot? Szerintem jobb lenne, ha madárijesztőt állítana fel!

— Fölösleges. A feleségem többnyire úgyis a keriben tartózkodik.

Harmadik Richárdként ordít, hadonász a nagy jellemzsinész a Nemzetiben. — Egy lovat! Egy országot egy loért! — üvölti szerepe szerint. A karzaton megszólal egy borizú pesti gúnyolódó jól ismert hangja: — Miért túloz? Nem elég magának egy számár is?! — A színész azonnal kivágja magát: — Dehogynem elég! Tessék csak jönni!

POTOCZEK, Waclaw

HUMORZSÁK

Milyen legyen az ideális oktató?

Elsősorban szép, hogy mielőtt megszólalna, már elnyerje a hallgatók szimpátiáját. (És szeresse a sört.) Az se baj, ha a lányok azonnal beleszeretnek, hiszen az esetek egy-két százalékában e szerelem úgyis reménytelen. (Nem minden lány szereti a sört.) Ezután legyen persze okos, hogy első megszólalásával ne rombolja le a megjelenésével elért hatást, sőt egészen az áhitatig fokozhassa. (Ettől még szeretheti a sört.)

Ha mondjuk, ehhez nem elég okos, akkor legyen legalább rettenetesen erős, hogy a gúnyos megjegyzések csak fű alatt hangozhasanak el. (És persze szeresse a sört.) Ha netán fizikai adottságai ennek a feltételnek sem felelnek meg, még mindig lehet tréfás egyéniség, de akkor már ne csodálkozzon, ha a diákok minden gyöngye viccétől nevetőgörcsöt kapnak. (A sört persze szeresse.) Ha a villámtréfák improvizálása meghaladja felkészültségét, előadhat otromba vicceket is, ezzel bekerülhet a Vicinális Dugóhúzóba. (Csak, ha szereti a sört.)

Mindezek nélkül sincs azonban elveszve minden, hiszen

erős orgánumával és zárt ábrázatával csendet teremthet időnként a teremben (mert szereti a sört). De ha szoprán „dialektust” használ, csak a katalógus rendszeres mellőzésével érhet el ugyanilyen hatást. Sajnos, a fentiek hiányában már igazságosnak kell lennie, ha nem akarja megcsapatni magát a lengőajtóval. (És sörivónak.) Végző esetben pedig liberálisnak, a fél tankör ötöst, a másik fele négyest kell, hogy kapjon, s hogy ki, mit, két korsó sör mellett kell a tankörrel megbeszélte. (Nagyon lényeges, hogy szeresse a sört.) S ha valaki ennyire se képes kiművelni magát, hát csak maradjon egyszerűen ember, köszönje meg, ha kijavítják a táblánál, a gyakorlatokon magyarázzon legjobb tudása szerint, és utólag javítsa ki ellentmondásait, vizsganapokon hagyja befejezni a mondatot és otthon... a hegyes orrú cipőt. S ha más nincs a közelben, beszélgesse el barátiaságosan a teremkezelőkkel is. És persze legfontosabb, hogy nagyon szeresse a sört...

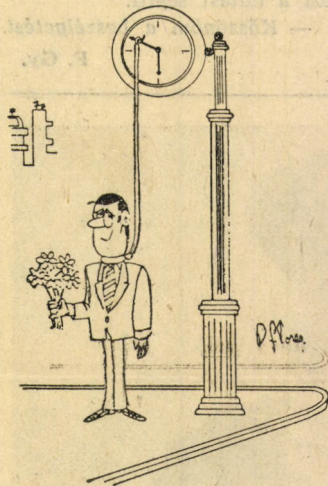
AMPULLACH DE COMLO (Karima, április 28.)

ISAAC, Norman B.

Állatorvosnál:

Az öreg becsönget a politikai rendőrség kapuján: tartóztassanak le! Disszidálhatnék kom van, de tudom, hogy úgyis elfognának a határon és ide cipelnének. Hát kell nekem ez a sok hercehurca?!

FLORES, Pedro

A pesti Svejk:

— Van valami baja?
— Még hogy van-e? A gyomorfekélyem naponta bevérzik, a tüdőm egy rossz szívacs, a lábam fordítva van beakasztva és félvak vagyok.
— Alkalmas! Magának megváltás lesz a hősi halál!

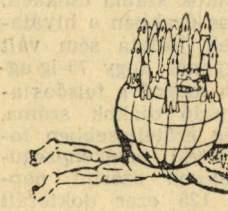
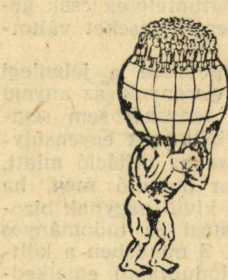
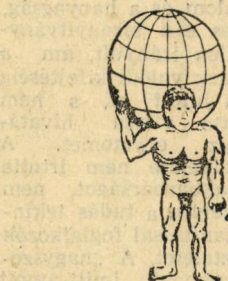

BOZOK, Erdogan

— Milyen a hangfekvése? — kérdezi a fiatal énekesnőt a direktor.
— A hangom szoprán, de a fekvésem kétszáz korona!

Az ifjú néhány hónapos házasság után elvált a feleségétől.

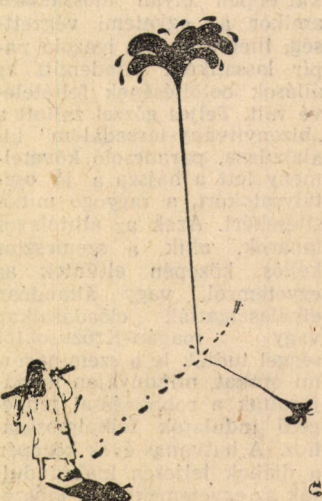
— Miért váltál el ilyen hamar? — kérdezi egy barátja.
— Kérlek szépen, a feleségem egy fejjel magasabb volt, mint én. — Na és ez egy válóok? — Te könnyen beszélsz, Móric. De ha láttad volna azt a fejét...!

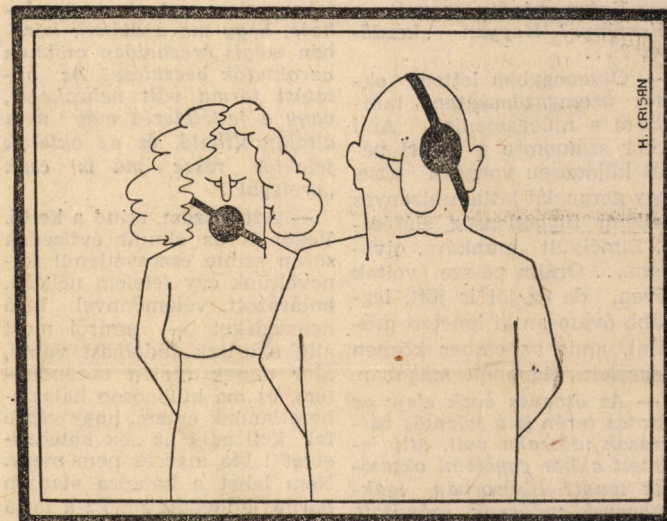
CUDO Dimitar

Az iskoláról így tünődik Mórička:

— Ez egy hülye hely. Órákig itt kell ülni, az ember egész délelőttje el van szúrva. A tanár pedig buta, műveletlen: még a legegyszerűbb dolgokat is a gyerekektől szokta megkérdezni.

EL-SOLAMI, Nabil

CRISAN, Horia

Állatorvosnál

Kohnt és Grünt akasztani viszik. Megállnak az akasztófa előtt, a hóhér először Kohn nyakára teszi a kötelet, Kohn kinéz a hurokból és odasúgja Grünnnek:
— Te, mi a szokás... kell ezeknek adni valami borra-
lót?

— Nemsokára eljön a feleségem az öreg macskánkkal, legyen szíves, adjon be neki egy injekciót, amitől fájdalommentesen kiműlik.
— Szívesen. De hazatér az önök macskája egyedül?

Szalad át a kocsiúton az egérke, menekül a vadállati macska elől. Arra ballag a tehén, és amikor az egérke éppen hátsó lábával alá ér, rápotyogtat egy jó adag tehénlepényt. A macska dühösen néz körül — elvesztett szemét elől az egérke! Am ekkor az egér kidugja keszes farkincáját, örömben a sikeres meneküléstől föllállván — ezt észreveszi macska-úr, farkánál fogva kihúzza, és máris feltalja szegényt.

Most jön a három tanulság: 1. nem mindenki ellenséged, aki szarik a fejedre, 2. nem mindenki tesz veled jót, aki kihúz a szarból, 3. aki éppen szarban van, az ámentileg húzza be a fülét-farkát.

A bolondházban két bolond pókereszik. Az egyik felkiált:
— Sakk! A másik szeliden rátekint: — Te idióta! Hát mióta van a dominóban szabadru-
gás?

A vállalat agit-prop. felelőse beszélget a pártonkívüli beosztottjával.
— Tudja maga ki volt az a Lunacsarszkij elvtárs?
— Nem én.
— De azt csak tudja, ki az a Pham Van Dong elvtárs?
— Nem én.
— Maga egy ökör, egy marha, egy politikai analfabéta, egy...
Begurul erre a beosztott, és szeliden megkérdezi:
— Na és maga tudja, hogy ki az a Perpeléti elvtárs?
— Nem én.
— Na látja, ezt meg magának kellene tudni. Ó az, a kerületi pártbizottságról, akivel már harmadik éve megcsalja a felesége...

Egy vakjsi úr beül az OFO-TÉRT-be szemüvegért.
— Olvassa kérem a betűket — mondja az optikus.
— Miféle betűket? — Hát, amik a táblán vannak.
— Miféle táblán? — Hát, amelyik a falon lóg — Miféle falon? — Nézze, uram! Magának nem szemüveg kell, hanem egy kutya, amelyik majd innen szépen elvezeti.

Nyári útitárs

Fontos, hogy az ember ke-lően felkészüljön a nyárra. Bosszantó, ha a kellő pillanatban éppen a a kellő dolgok hiányoznak. Ilyen például a GÖZGAZDÁSZ (a mottó közismert: „25 év diákhumora, karikatúrája, tanárportréi stb.”), amely a kalandos nyári programok legkiválóbb útitársa. Június végéig még kapható a szerkesztőségünkben (III. emelet 381.) változtatlanul csak 20 forintért! Ez az idej utolsó alkalom!

ZOLTAN

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNE HALAY EDIT Szerkesztőség:

1093 Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 174-548

Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Felelős kiadó: TILL IMRE igazgató

82-2594. Szikra Lapnyomda, H-1458 030-7529

Budapest

Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN

vezérigazgató